

Все неповторне, але не одне.
Навіщо ж бо Природі та людина,
Що шансу зруйнувати не мине?
Гармонія – синонім до Природи,
А рівновага – до її творинь...
Ми на Землі – не перші із народів,
Тож нумо не зганьбімо покоління.

(Богдана Винокур) [5, с. 318].

Дитина, якій була створена можливість вирощення життєствердного національного образу світу, закликає всіх причетних до освіти не зганьбити покоління українського народу. Є над чим задуматись освітянам, політикам, всім українцям.

Список використаних джерел:

1. Weizsaecker E., Wijkman A. Римский клуб, юбилейный доклад. Вердикт: «Старый Мир обречен. Новый Мир неизбежен!» («Come On!») [Електронний ресурс: <https://matveychev-oleg.livejournal.com/6653054.html>].
2. Гуз К.Ж. Теоретичні та методичні основи формування в учнів цілісності знань про природу / К.Ж. Гуз. – Полтава: Довкілля-К, 2004. – 472 с.
3. Українська народна педагогіка в школі. Методичні вказівки для студентів. Укладачі Т.Я. Василенко, А.Г. Калениченко, М.І. Кравчук та ін. – К.: КГПІ, 1990. – 44 с.
4. Грамматика любви : [науково-публіцистичне видання] / укладач В.Р. Ільченко; під редакцією В.Р. Ільченко та В.А. Продаєвича. – Полтава, Одеса: 2017 – 304 с. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://www.facebook.com/groups/778488685585903/files/>.
5. Природознавство-11: підручник для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів / [В.Р. Ільченко, К.Ж. Гуз, О.Г. Ільченко, О.С. Гринюк та ін.]. – К.: ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. – 320 с.

НАВЧАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЯКІСНОЇ ТА СПРАВЕДЛИВОЇ ОСВІТИ

Ільченко О.Г., Ляшенко А.Х.
(Київ, Україна)

Модернізація шкільної освіти відбувається в напрямку переорієнтації її на засади сталого розвитку, формування цілісного світорозуміння учнів, холістичного світогляду суспільства, чого проблематично досягти без формування життєствердного образу світу кожного учня, життєствердної моделі світу суспільства, досягнення якісної та справедливої освіти [1, с. 18-24]. Для модернізації освіти необхідно створити відповідне навчальне середовище, оскільки це генеральний дидактичний фактор, від якого найбільшою мірою залежить ефективність освітнього процесу, спрямованого на формування мотивованої громадянської позиції збереження довкілля, передачі його з покоління в покоління в непогіршеному стані.

Під навчальним середовищем ми розуміємо систему впливів і умов формування особистості за соціально заданим зразком, систему можливостей для розвитку природних задатків учня, яка включає:

– просторово-предметний компонент – матеріальну базу, необхідну для навчання, виховання, розвитку особистості, її основної освітньої характеристики – життєствердного національного образу світу; матеріальна база включає кабінети, які відповідно до вікових особливостей є моделлю етносоціоприродного довкілля учня, екологічну стежку, зелені класи та ін.;

– соціальний компонент, який забезпечує взаєморозуміння і задоволення потреб всіх суб'єктів навчального процесу – педагогів, учнів, батьків, адміністрацію школи та ін.;

– психодидактичний компонент – зміст і методи навчання, навчально-методичне забезпечення формування цілісного світорозуміння, життєствердного, національного образу світу учнів [2, с. 155-161].

Як видно зі структури навчального середовища, директорів школи у формуванні його належить провідна роль, оскільки він персонально відповідає перед державою за всю діяльність школи, за організацію і якість навчально-виховної роботи з учнями, досягнення результатів якісної і справедливої освіти: «виращування» кожним учнем, починаючи з перших уроків, свого життєствердного національного образу світу, зміцнення здоров'я, досягнення високих рівнів вербального і невербального інтелекту та емоційного інтелекту і інтелекту любові. Для цього в школі має бути відповідна матеріальна база – система кабінетів для учнів початкової, основної, старшої школи, в яких учні формують свій образ світу, набувають здатності працювати руками та моделювати об'єкти довкілля, з яким вони зустрічаються безпосередньо в довкіллі, взаємодіють з ними, як того вимагає впровадження Нової освіти XXI ст., яка має забезпечити формування холістичного світогляду учнів, цілісне світорозуміння суспільства як умову його перебування на політичній карті світу [3].

Під керівництвом директора школи колектив обирає навчально-методичне забезпечення з усіх предметів, проводить педради, методичні об'єднання та ін., на яких обговорюється злагоджена дія учителів всіх предметів по формуванню цілісного наукового світогляду, життєствердного національного образу світу як умова життєствердної моделі світу вітчизняного суспільства, його процвітання і довголіття. З досвіду роботи можемо навести експериментальні школи відділу інтеграції змісту загальної середньої освіти Інституту педагогіки НАПН України, зокрема одна з них – Дніпровська ЗОШ Верхнедніпровського району, відома педагогам України як «Дніпровка».

З 1992 р. в школі діє модель початкової школи «Довкілля як школа», в якій учні під час великих перерв після другого уроку на півгодини перетворюються в дослідників за інтересами: в різновікових групах досліджують тварин, рослини, стан довкілля та його вплив на своє здоров'я і соціальне та природне оточення; до послуг любителів техніки напіврозібрані трактор, автомобіль, які допомагають розробляти проекти та ін. У груп є свої «заповідники на задвірках», де дослідників чекають тварини, рослини, які їх зацікавили. Навчально-методичне забезпечення моделі освіти сталого розвитку «Довкілля», зокрема, щоденники досліджень і спостережень за довкіллям, давали змогу до 2014 року включно занотовувати результати щоденних спостережень і досліджень.

Кабінет довкілля (1-6 кл.) в шкільному приміщенні моделює природне, суспільне та культурне довкілля учнів [4]. Тут проводяться уроки довкілля, на яких учні сидять за партами під час пояснення учителя або перевірки виконаних завдань. Під час роботи в кабінеті довкілля учні переміщуються між його осередками, серед яких «мінімайстерня», «мінімузей», «мінітеатр», «куточок живої природи», «мініобсерваторія», куточок збереження обладнання для уроків серед природи та лабораторних робіт та ін.

Учні мають домашні лабораторії, опис якої подано в зошиті для 3 класу «Спостерігаю довкілля». При сучасному володінні учнями телефонами вони під час уроків серед природи перетворюються на режисерів фільмів, які демонструють під час уроків узагальнення знань з теми.

Для 7-11 класів був обладнаний кабінет «Еволюція наукової картини світу», який тепер поступово, в міру віднайдень коштів, перетворюється в кабінет цілісного світогляду з осередками «Віртуальна реальність», «Краєзнавство», «Природничо-математичний осередок» (тут кабінет природознавства поєднаний з кабінетом математики), «Історія шкільного роду» [6, с. 137-140] та ін.

Для досягнення справедливої і якісної освіти учні мають взаємодіяти із своїм середовищем життя, не бути відокремленим від природи [5, с. 125-127].

Список використаних джерел:

1. Технології інтеграції змісту освіти : зб. наук. пр. за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф. «Теоретико-методичні засади компетентнісної моделі змісту освітніх галузей загальноосвітньої школи», 18 квітня 2013 р. / редкол. : В.Р. Ільченко (голов. ред.) та ін. – Полтава : ПОППО, 2013. – Вип. 5. – 320 с.
2. Технології інтеграції змісту освіти : зб. наук. пр. за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф. «Інтеграція змісту освіти на засадах освіти для сталого розвитку», 26 квітня 2012 р. / редкол. : В.Р. Ільченко (голов. ред.) та ін. – Полтава : ПОППО, 2012. – Вип. 4. – 320 с.
3. Weizsaecker E., Wijkman A. Римский клуб, юбилейный доклад. Вердикт: «Старый Мир обречен. Новый Мир неизбежен!» («Come On!») [Електронний ресурс: <https://matveychev-oleg.livejournal.com/6653054.html>].
4. Ільченко О.Г. Методичні рекомендації організації кабінету «Довкілля». Полтава: Науково-методичний Центр інтеграції змісту освіти АПН України – 2000. – 20 с.
5. Грамматика любви : [науково-публіцистичне видання] / укладач В.Р. Ільченко; під редакцією В.Р. Ільченко та В.А. Продаєвича – Полтава, Одеса: 2017 – 304 с. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://www.facebook.com/groups/778488685585903/files/>.
6. Технології інтеграції змісту освіти : зб. наук. пр. Всеукраїнського круглого столу «Інтеграція змісту освіти в профільній школі», 17 квітня 2019 р., Полтава / [головн. ред. В.Р. Ільченко]. – Вип. 11. – Полтава : ТОВ «АСМІ», 2019. – 184 с.

**ДИДАКТИЧНІ МОЖЛИВОСТІ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ПЛАТФОРМ
У ШКІЛЬНІЙ ГЕОГРАФІЧНІЙ ОСВІТІ**

Кобернік С.Г., Афанасьєва В.В.
(Київ, Україна)

Активна модернізація шкільної освіти передбачає не лише удосконалення змісту курсів, методів, засобів навчання, а й подальший розвиток майстерності вчителів, зокрема і географії. З кожним роком учитель примножує до свого професіоналізму все більше компетентностей: поліфункціональність, готовність до використання інновацій, відкритість до пізнання нового простору освіти. Саморозвиток вчителя дозволяє реалізувати свій творчий потенціал, відкрити для себе нові горизонти педагогічної діяльності, здійснювати свою роботу креативно, інноваційно, уникаючи професійного «вигорання». Головним ключем до успіху є готовність приймати зміни в особистий педагогічний простір, знайти компроміс між традиційним та інноваційним навчанням, використовувати сучасні освітні платформи для навчання учнів та власного професійного саморозвитку [2].

В Україні та світі посилюється інтерес до професійного розвитку вчителів, що супроводжується функціонуванням різних освітніх платформ, за допомогою яких педагог зможе отримати корисний досвід, забезпечуючи для себе процес безперервної освіти. Тому стає як ніколи актуальним дослідження дидактичних можливостей сучасних освітніх платформ в шкільній географічній освіті.

Нині існує протиріччя між Інтернет-ресурсами та вчителями, які не мають досвіду ефективного використання сучасних освітніх платформ. Багато чинників перешкоджають успішному використанню таких ресурсів на уроках географії, а саме: брак часу, відсутність досвіду застосування не лише під час освітнього процесу, а й у повсякденному житті педагога, негативне ставлення до інновацій, а саме страх невдачі перед учнями або сприйняття ресурсу лише як іграшки. На жаль, більшість шкіл не можуть забезпечити використання освітніх платформ через проблеми матеріального забезпечення: низька якість Інтернет з'єднання, відсутність комп'ютерних засобів, які б